

17 września. Światowy Dzień Sybiraka i rocznica agresji Związku Sowieckiego na Polskę

17 września 1939 r. pod kłamliwym pretekstem „wzięcia w opiekę życia i mienia ludności ukraińskiej i białoruskiej” zamieszkującej wschodnie tereny Polski oraz „wyzwolenia ludu polskiego od nieszczęść wojny”, żołnierze sowieccy wkroczyli na terytorium Rzeczypospolitej. Dla broniącej się przed najazdem niemieckim Polski był to cios w plecy. Państwo polskie zaatakowane z dwóch stron nie było w stanie obronić swojego terytorium. Tego dnia władze Rzeczypospolitej z prezydentem Ignacym Mościckim, premierem Felicjanem Sławojem Składkowskim i ministrami oraz naczelnym wodzem marszałkiem Edwardem Rydzem-Śmigłym zdecydowały o opuszczeniu kraju. W celu zachowania ciągłości państwa polskiego siedzibą władz RP miała zostać przeniesiona na terytorium Francji.

Zajęcie ziem polskich przez dwóch okupantów było efektem układu zawartego w sierpniu 1939 r. między hitlerowskimi Niemcami i stalinowskim Związkiem Sowieckim. Do historii

przeszedł jako „pakt Ribbentrop - Mołotow”, a jego konsekwencje są określane mianem „czwartego rozbioru Polski”. Polacy na zajętych przez Sowieców ziemiach poddani byli licznym represjom. Tracili mienie, wolność i życie. Przedstawiciele polskich elit: żołnierze, policjanci, urzędnicy, padli ofiarą zaplanowanej zbrodni, której symbolem stał się Katyń.

Setki tysięcy mieszkańców zajętych ziem- przede wszystkim Kresów Wschodnich- zesłano na Syberię. Wielu z Sybiraków pozostało na nieludzkiej ziemi na zawsze. Wielu pozostałych przy życiu nie wróciło do Ojczyzny – zachowali oni jednak Polskę i polskość w sercach. Ci, którym dane było wrócić, powrócili do Polski innej niż ta, którą opuszczali.

Przez lata sowieckiej dominacji w czasach powojennych pamięć o ich cierpieniach, o wywózkach, o życiu w łagrach, była zakazana albo ściśle reglamentowana. Dopiero po odzyskaniu przez Polskę suwerenności możliwe było upamiętnienie polskich ofiar i męczeństwa doznanego z rąk funkcjonariuszy państwa sowieckiego.

Data 17 września stała się symbolem krzywd doznanych z rąk wschodniego sąsiada – w tym cierpien zesłańców. Po przełomie 1989 r. tego właśnie dnia- 17 września- prawdę o losach Polaków wywiezionych na wschód i więzionych w sowieckich łagrach przypominali żyjący Sybiracy oraz ich potomkowie. Zdecydowali oni, że 17 ten dzień będzie określany mianem- *Światowy Dzień Sybiraka*. W 2013 r. postanowiono wpisać tę datę do katalogu świąt państwowych. **„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wszystkim Polakom zesłanym na Syberię, inne tereny Rosji i Związku Sowieckiego. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upamiętnia tych, którzy tam zginęli, tych, którym udało się powrócić do Ojczyzny, tych, którzy osiedli w różnych częściach świata, oraz tych, którzy pozostali w miejscu swego zesłania, gdzie kultywowali polskość”** – głosi przyjęta przez aklamację uchwała Izby. *„W środku nocy walenie do drzwi, minuty na spakowanie całego dobytku życia, trwająca tygodnie podróż w bydłym wagonie, a na Syberii praca w kołchozie lub kopalni.*

Moralnym obowiązkiem każdego z nas jest pamięć. Pamięć jest fundamentem naszej tożsamości. Poznanie losu Sybiraków; ich dnia powszedniego, znoju, cierpienia oraz ciepłego, pełnego spokoju czekania na śmierć jest dla nas obowiązkiem.

Marta Wójtowicz- Gajkowska

Izabela Gierek